

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
กิตติกรรมประกาศ.....	(7)
สารบัญตาราง.....	(8)
 บทที่	
1. บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	12
3. ขอบเขตของการศึกษา	13
4. วิธีดำเนินการศึกษา	13
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	14
2. พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ แนวคิดในการคุ้มครองผู้บริโภคและทฤษฎีกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค	15
1. พัฒนาการทางประวัติศาสตร์และแนวความคิดในการคุ้มครองผู้บริโภค	15
2. ทฤษฎีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค	26
2.1 หลักเสรีภาพในการทำสัญญา (Freedom of Contract.....	26
2.2 ทฤษฎีว่าด้วยความรับผิดชอบในทางละเมิด.....	27
3. สิทธิของผู้บริโภค	28
4. ความหมายของผู้บริโภคในประเทศไทย.....	33

3. ระบบวิธีพิจารณาความแพ่งและการสืบพยานเพื่อค้นหาความจริงในคดี	40
1. แนวความคิดพื้นฐานและหลักทั่วไปของกระบวนการพิจารณาคดีแพ่ง	40
1.1 ความหมายและความสำคัญของกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง	41
1.2 ภารกิจของกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง	43
1.2.1 ภารกิจในการยกเลิกการช่วยเหลือตนเอง	43
1.2.2 ภารกิจในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมและ พัฒนากฎหมาย	43
1.2.3 ภารกิจเฉพาะ	44
1) ภารกิจในการชี้ขาดตัดสินคดี	44
2) ภารกิจในการรักษาสถาบันทางกฎหมาย	44
1.3 หลักการพื้นฐานทั่วไปในระบบวิธีพิจารณาความ	45
1.3.1 หลักความประสงค์ของคู่ความ	45
1.3.2 หลักความเป็นอิสระและความเป็นกลางของผู้พิพากษา	47
1.3.3 หลักการได้รับฟังหรือฟังความทุกฝ่าย	49
2. ระบบวิธีพิจารณาความและการสืบพยานเพื่อค้นหาความจริงในคดี	51
2.1 ความเป็นมาและวิวัฒนาการของระบบวิธีพิจารณาความ	51
2.1.1 ความเป็นมาและวิวัฒนาการของระบบวิธีพิจารณาความของกลุ่ม ประเทศคอมมอนลอว์ (Common Law Country)	52
2.1.2 ความเป็นมาและวิวัฒนาการของระบบวิธีพิจารณาความของกลุ่ม ประเทศซีวิลลอว์ (Civil Law Country)	56
2.2 ระบบวิธีพิจารณาความและบทบาทของศาลในการค้นหาความจริงในคดี	59
2.2.1 ระบบกล่าวหา (Accusatory System)	59
2.2.2 บทบาทของผู้พิพากษาในการค้นหาความจริงในระบบกล่าวหา (Accusatory System)	61
2.2.3 ระบบไต่สวน (Inquisitorial System)	63
2.2.4 บทบาทของผู้พิพากษาในการค้นหาความจริงในระบบไต่สวน (Inquisitorial System)	64

2.2.5 แนวโน้มของระบบวิธีพิจารณาความและบทบาทของศาลในการ ค้นหาความจริงในคดี.....	73
2.3 ระบบวิธีพิจารณาและสืบพยานของประเทศไทย.....	74
2.3.1 ความเป็นมาของกฎหมายลักษณะพยานของไทย	74
1) สมัยโบราณ (ก่อนประกาศใช้ พรบ.ลักษณะพยาน ร.ศ. 113)	74
2) สมัยใหม่ (หลังประกาศใช้ พรบ.ลักษณะพยาน ร.ศ. 113)...	79
2.3.2 ระบบวิธีพิจารณาและสืบพยานของประเทศไทยในปัจจุบัน.....	82
1) ลักษณะที่ใกล้เคียงกับระบบกล่าวหา.....	83
2) ลักษณะที่ใกล้เคียงกับระบบไต่สวน.....	84
3) ระบบผสมระหว่างระบบกล่าวหาและระบบไต่สวน	85
4. บทบาทของศาลตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551.....	95
1. แนวคิดเหตุผลและที่มาของพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551	95
2. บทบาทของศาลกับการค้นหาความจริงตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดี ผู้บริโภค พ.ศ. 2551	100
2.1 หลักเกณฑ์ในชั้นพิจารณารับเป็นคดีผู้บริโภค	100
1) ความหมายของคำว่า “คดีผู้บริโภค” (มาตรา 3).....	100
2.2 หลักเกณฑ์ในชั้นระหว่างพิจารณา.....	103
1) การกำหนดวันนัดพิจารณา (มาตรา 24)	103
2) การไกล่เกลี่ยและประนีประนอมยอมความ (มาตรา 25).....	103
2.1) คู่ความตกลงกันได้ (ข้อกำหนดฯ 16)	104
2.2) คู่ความตกลงกันไม่ได้ (มาตรา 26)	104
3) บทบาทของศาลในการสืบพยานหลักฐาน.....	105
3.1) บทบาทของศาลในการสอบถามความประสงค์เกี่ยวกับพยาน ที่จะนำสืบ (มาตรา 31)	105
3.2) การแจ้งประเด็นข้อพิพาทและการกำหนดหน้าที่นำสืบก่อนหลัง (มาตรา 32 ข้อกำหนดฯ 19 และ 18)	105

3.3) วิธีการซักถามพยาน (มาตรา 34 วรรคหนึ่ง ข้อกำหนดฯ 18)	106
3.4) บทบาทของศาลในการซักถามพยานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใดๆ ที่ เกี่ยวเนื่องกับคดี (มาตรา 34 วรรคสอง)	107
3.5) บทบาทของศาลในการเรียกพยานหลักฐานมาสืบได้เองตาม สมควร (มาตรา 33 ข้อกำหนดฯ 20 และ 23)	108
3.6) บทบาทของศาลในการขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาคดี (มาตรา 36 ข้อกำหนดฯ 20 วรรคสอง และ 21)	110
3.7) บทบาทของศาลสืบพยานหลักฐานเพิ่มเติมภายหลังเสร็จสิ้นการ พิจารณาและบทบาทของศาลในการเรียกพยานหลักฐานที่สืบแล้ว มาสืบใหม่ (มาตรา 37)	111
3.8) กรณีที่กฎหมายกำหนดให้ภาระการพิสูจน์ตกแก่ผู้ประกอบธุรกิจ (มาตรา 29 และ 35 ข้อกำหนดฯ 18 และ 19)	111
2.3 หลักเกณฑ์ในชั้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดตัดสินคดี	113
1) ศาลมีอำนาจวินิจฉัยค่าเสียหายให้ถูกต้องหรือกำหนดวิธีการบังคับ แม้จะเกินคำขอของโจทก์ (มาตรา 39)	113
2) ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจจ่ายค่าเสียหายเพื่อการลงโทษ (มาตรา 42)	114
3. ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการค้นหาความจริงของศาลที่ใช้รูปแบบวิธีการพิจารณาคดี ที่ค่อนข้างไปทางได้ส่วน	116
3.1 บทบาทของศาลในการค้นหาความจริงในคดี민โนสาร	116
1) ศาลมีอำนาจกำหนดหน้าที่นำสืบของคู่ความ	117
2) ศาลมีหน้าที่สอบถามคู่ความว่าจะนำพยานหลักฐานใดเข้าสืบ	118
3) ศาลมีอำนาจเรียกพยานหลักฐานมาสืบเองได้ตามที่ศาลเห็นสมควร	119
4) อำนาจศาลในการซักถามพยาน	120
5) ศาลมีอำนาจซักถามพยานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใดๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดี	120
3.2 บทบาทของตุลาการในการค้นหาความจริงในคดีปกครอง	121
1) การค้นหาความจริงจากเอกสาร	122
2) การค้นหาความจริงอื่นตามที่ศาลเห็นสมควร	124

3) อำนาจค้นหาความจริงของเจ้าพนักงานคดีปกครองและตุลาการผู้แถลงคดี.....	127
3.3 บทบาทของศาลในการค้นหาความจริงในคดีล้มละลาย	130
1) อำนาจค้นหาความจริงของศาล	131
2) อำนาจค้นหาความจริงของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์	134
3.4 ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการฟ้องคดีแบบกลุ่ม (class action) กับการค้นหาความจริงของศาลในประเทศสหรัฐอเมริกา	138
3.5 ข้อพิจารณาเกี่ยวกับหน่วยงานที่ตัดสินคดีผู้บริโภคเป็นการเฉพาะ (The Tribunal For Consumer Claims) กับการค้นหาความจริงในประเทศมาเลเซีย.....	142
5. ปัญหาและอุปสรรคของศาลตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551	146
1. ปัญหาและอุปสรรคในการค้นหาความจริงในคดีผู้บริโภค	146
1.1 ปัญหาข้อจำกัดอำนาจศาลในการค้นหาความจริงในคดีผู้บริโภค.....	146
1.1.1 อิทธิพลของระบบกฎหมายคอมมอนลอว์และจารีตปฏิบัติของผู้พิพากษา.....	146
1.1.2 ข้อจำกัดด้านความชำนาญการและประสบการณ์ของผู้พิพากษา	150
1.1.3 อำนาจศาลในการขอความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ	153
1.1.4 ปัญหาการแสวงหาข้อมูลเพื่อการวินิจฉัยเชิงลงโทษ	154
1.2 ปัญหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตัวความและพยาน.....	156
1.3 ปัญหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเจ้าพนักงานคดี.....	157
1.3.1 ข้อจำกัดในการตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานโดยศาลต้องมีคำสั่งหรือมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่	157
1.3.2 การขาดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนและแน่นอนในการช่วยเหลือศาล	159
2. ปริมาณคดีผู้บริโภคที่มีมากทำให้ศาลไม่สามารถใช้บทบาทในเชิงได้ส่วน	159

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	164
บทสรุป.....	164
ข้อเสนอแนะ	167
 บรรณานุกรม	 176
 ภาคผนวก	
ก. พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551.....	140
ข. ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาและ การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีในคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551	158
ประวัติการศึกษา.....	168